

International Conference on Linguistics, Literature And Translation

International Conference on Linguistics, Literature And Translation - double-blind peer-reviewed, monthly, open-access proceeding published to get excellence on Research and Development. It publishes high-quality articles across the breadth of linguistics, literature and translation research. With its uniquely broad coverage, all articles are free to access across the globe, allowing authors to share their research and maximise its impact. The boletin on Linguistics, Literature And Translation is led by expert international editorial board members who take an objective approach to peer review, ensuring each research paper is reviewed and evaluated on its own scholarly merits and research integrity. Joining your work in the International Conference of Linguistics, Literature, and Translation means you will receive prompt and reliable publishing and a global platform for your research to reach its full potential.

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALAR LOYIHALASH KOMPETENSIYASINI O‘YIN ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MODEL

Majidova Shohsanam Sherali qizi

O‘zbekiston Finlandiya pedagogika instituti, Ta’lim tarbiya nazariyasi va metodikasi, (maktabgacha ta’lim) 2- bosqich magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarda loyihalash kompetensiyasini shakllantirish va rivojlantirishning o‘yin asosidagi pedagogik modeli yoritilgan. O‘yin faoliyati orqali bolalarning ijodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi, hamkorlikda ishlashi va natijani tahlil etish ko‘nikmalari rivojlantirish yo‘llari ochib berilgan.

KALIT SO‘ZLAR: maktabgacha ta’lim, loyihalash kompetensiyasi, o‘yin texnologiyasi, ijodkorlik, hamkorlik, refleksiya

Kirish

Maktabgacha ta’lim tizimida bolalarning shaxsiy faolligi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish dolzarb masalalardan biridir. Zamonaviy ta’limda kompetensiyaviy yondashuv asosida bola nafaqat bilim olishi, balki uni amaliyotda qo‘llay bilishi muhim hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, **loyihalash kompetensiyasi** — bu bolaning muammoni anglash, yechim variantlarini topish, reja tuzish, faoliyatni amalga oshirish va natijani tahlil etish qobiliyatidir.

O‘yin esa bolalik davrining tabiiy ehtiyoji bo‘lib, u orqali bola hayotni o‘rganadi, tajriba orttiradi va o‘z “kichik loyihalarini” yaratadi. Shu bois, maktabgacha katta yoshdagi bolalarda loyihalash kompetensiyasini o‘yin asosida rivojlantirish eng samarali pedagogik yo‘nalishlardan biridir.

Asosiy qism

1. Loyihalash kompetensiyasining mazmuni

Loyihalash kompetensiyasi bolaning quyidagi ko‘nikmalarini o‘z ichiga oladi:

- Muammoni aniqlay olish va unga yechim topishga intilish;
- Rejalashtirish va faoliyat bosqichlarini belgilash;
- Guruhda hamkorlikda ishlash;

- Yaratuvchanlik, sinov, kuzatuv va tahlil ko'nikmalari;
- Yakuniy natijani baholash va xulosa chiqarish.

2. O'yin asosida loyihalash kompetensiyasini rivojlantirish zaruriyati

O'yin faoliyati bolalarning tabiiy kognitiv ehtiyojlarini qondiradi. O'yin orqali bola:

- real hayotiy holatlarni modellastiradi;
- turli rollarni bajaradi;
- yangi g'oyalarni sinab ko'radi;
- ijtimoiy munosabatlarni o'rganadi.

Demak, o'yin bola uchun tajriba maydonidir. Shu maydonda u "loyihachi", "kashfiyotchi" yoki "me'mor" roliga o'zining shaxsiy loyihalarini yaratadi.

3. Pedagogik model mazmuni

O'yin asosida loyihalash kompetensiyasini rivojlantirishning **pedagogik modeli** quyidagi bosqichlardan iborat:

Bosqich	Maqsad	Faoliyat turlari	Tarbiyachining roli
Motivatsion tayyorgarlik	Qiziqish uyg'otish, muammoni sezish	"Sirli topishmoq", "Kim yordam beradi?" kabi o'yinlar	Rag'batlantiruvchi, yo'naltiruvchi
Loyihalash	Maqsadni belgilash va reja tuzish	Rolli va konstruktiv o'yinlar	Sherik, maslahat beruvchi
Amalga oshirish	Rejani bajarish	Qurilish, tajriba, tasviriy faoliyat	Kuzatuvchi, yordamchi
Refleksiya	Natijani baholash, xulosa chiqarish	"Bizning loyiha", "Kashfiyot ko'rgazmasi"	Baholovchi va rag'batlantiruvchi

4. Pedagogik shart-sharoitlar

Modelning samarali ishlashi uchun quyidagi shart-sharoitlar muhim:

1. O'yin muhitining ochiq va interaktiv bo'lishi;
2. Tarbiyachining hamkorlikdagi, qo'llab-quvvatlovchi pozitsiyasi;
3. Bolalarning yosh xususiyatlariga mos materiallar;
4. Ota-onalarning o'yin-loyiha faoliyatiga jalb qilinishi.

Xulosa

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda loyihalash kompetensiyasini o'yin asosida rivojlantirish, ularning ijodiy, mustaqil va ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. O'yin jarayonida bola nafaqat bilim oladi, balki uni real faoliyatda sinab ko'radi, bu esa keyingi ta'lim bosqichlariga puxta tayyorgarlikni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Maktabgacha ta'limning davlat o'quv dasturi – "Ilk qadam".
3. Xodjieva N., "O'yin texnologiyalari orqali bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish". – Toshkent, 2021.
4. Vygotskiy L.S. "O'yin va uning bola rivojlanishidagi roli".
5. Jalilova M. "Maktabgacha yoshdagi bolalarda loyihalash kompetensiyasini shakllantirish". – 2022.